

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
 Helyben háború hordva.
 Egész évre 12 frt
 Fél évre 6 frt
 Negyed évre 3 frt
 Egy hóra 1 frt
 Vidékre postán küldve:
 Egész évre 14 frt — kr.
 Fél évre 7 frt — kr.
 Negyed évre 3 frt 30 kr.
 Egy hóra 1 frt 20 kr.
 Hirdetések helyben ártandók.
 Százalékot nem adunk.

Szerkesztőség:
 Kasinory-utca 1. szám földszint,
 Bérmentelen leveleket csak ismert
 késtől fogadunk el.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
 Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert
 könyvnyomdájában.)
 Hirdetések díjazásáért.
 Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasár-
 nap utáni szám 3 kr.

Trefort utóda.

Arad, augusztus 25.

Az emberi véges sors és a helyzet kényszerítése iratja velünk e sorokat. Akarva nem akarva foglalkoznunk kell a kultuszminiszteri állás betöltésének kérdésével.

A nemzet megadta nagy halottjának a végtisztességet. Általános, őszintén s mélyen érzett gyász kísérte Trefort Agostont, a hazafit, az államférfiut, a tudomány s művészet lelkes bajnokát utolsó nyughelyére s megdicsőült maradt vissza képe minden szívben, képe a becsületes embernek, magasatos szemlének, ki nemzetét a modern műveltség s tudomány magaslataira vezette s majdnem beláthatatlan sorozatát teremtette meg a nagy, hasznos, maradandó intézményeknek, melyek évszázadokon át fogják hirdetni Trefort dicsőségét. Magyarország becsületesen lerótta a kegyelet adóját, melylyel a nagy elköltözötnek tartozott; az ő megdicsőült szelleme s egész tett-dus életének eseményei ellen való vétés lenne művét a szenvedett súlyos vesztés-felelti fájdalom merengésben hosszabb időre árván hagyni. A megboldogult miniszterrel való őszinte szívbeli gyászunk nem szabad feledtetni velünk, hogy azon intézmények, melyeket a nagy halott hívott életbe, avagy fejlesztett modern jelentőségűvé, élnek, ápolást, gyémolító gondoskodást szűkségelnek, mindig és azonnal. Már ma kell gondolni rá, hogy a megboldogultnak méltó utódja legyen.

Provizoriumnak határozottan ellene lennénk s hisszük, hogy nem tévedünk, midőn feltesszük, hogy olyat a miniszterelnök csak távolléte tartamára veszkilátásba. A király Ischiben van, a miniszterelnök Ostendben; alig hihető, hogy az új vallás-és közoktatásügyi miniszter kinevezése rögtön megtörténjék. De öt-hat hét alatt megtörténik, addig pedig a kormány valamelyik tagja fogja a közoktatásügyi miniszterium aktáit szignálni. Trefort tátongó nagy úrt hagy hátra, őt e pillanatban ki sem pótolhatja tökéletesen. Ez Magyarország nem szegény nagy államférfiui talentumokban s az üresedésbe jött tárczára

több, a tiszteletre s figyelembe vételre kivétel nélkül igen méltó jelöltség kínálkozik.

Mindenek előtt ilyen Berzeviczy államtitkár, a nagy halottnak kipróbált munkatársa, ki régóta ténylegesen vezeti a tárczát s képességének parlamentben és az adminisztrációban kitünő próbáit adta s korát kivéve bir mindazon tulajdonságokkal, melyek a jó magyar vallás-és közoktatásügyi minisztert teszik. Ha ő kinevezetnék, mintegy Barossa lenne a vallás-és közoktatásügyi tárczának. Ugy hisszük, hogy a Barossal tett kísérlet elég kitünően sikerült arra, hogy az ismétlésre felbátorítson. Aztán létezik még két fiatal, előkelő, igen rokonszenves és nagy bizalmat keltő erő, melyek mint miniszterek minden esetre igen hasznos szolgálatakat tennének az államnak: Zichy Agost gróf fiúmei kormányzó s Károlyi Tibor gróf. Mind a kettő fiatal mágán, igen művelt, majdnem tudós, művészetért s tudományért lelkesült s emellett igen felvilágosodott s becsületesen szabadelvű.

A három közül bármelyik lesz hivatalos, az választott lesz.

A belenyési zászlósejtés utójátéka. A magyar hivatalos lap, a „Budapesti Közlöny” hozza a következő sorokat:

A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter: Borogován Aurél belenyési gör. kath. főgymnáziumi hatodik oszt. tanuló, ki Nagy-Lozán Szolnok-Dobokavármegyében 1866-ban született és gör. kath. vallású, a magyar nemzeti zászlónak, mint a magyar állameszme jelvényének nyilvános megsértése miatt, az ország összes középiskoláiból kizárta.

Az italméresi regale-jog megváltása és Arad város helyzete.

Arad, augusztus 25.

A királyi kisebb haszonélvezeteknek, nevezetesen az italméresi regale-jognak megszüntetése első sorban e jogok tulajdonosai által sürgetetik. Eme a középkorból fennmaradt jogoknak fő jellege a kizáró-

lagosság mint ilyen, a nem jogosítottak részéről ellenszégület kelt, mely gyakran ama törekvésben leli kifejezését, hogy a jogok hatálya lehetőleg kijátszások, ezenkívül sok oly törvényes intézkedés létesített, melyek orzálja volt a jogosultságok szigorát a forgalom szabadsága érdekében enyhíteni, újabb irányú intézkedéseket az új szeszadótörvény is tartalmaz, ugy annyira, hogy a regale-jog tulajdonosainak sok okuk van jogaik elértekenedettséget félteni. Tarthatatlanok e jogok ma már a közérdek szempontjából is, mint olyanok, melyek folytán hazánk közgazdasági és kereskedelmi fejlődése nem kis mértékben gátoltatik, végre e jogok fanállása a jelenlegi alakban, az állam-pénzügyi érdeket is károsítja, minthogy az italméresi méltányos és egyenletes megadóztatását lehetetleníti.

E nagyfontosságú okok egyenként és összesen hozzájárultak ahhoz, hogy kormányunk emez a mai kor gazdasági és állam-kormányzati rendszerébe éppenséggel bele nem illő jogoknak megszüntetése iránt a rendezés ügyét komolyan kezébe vegye. Magyarország népessége, mint a mely kivétel nélkül, részben közvetlen, részben közvetve érdekelve van e fontos kérdésnél, valóban nagy hállára van lekötelve jelenlegi kormányunknak azáltal, hogy e mélyen a magán-és közérdekekbe bele nyúló bonyolalmas és időszertlen jogok megszüntetése orzáljából, kormányunk tekintélye teljes súlyát latba veti.

De azért ama körülménynek, hogy a kormány által, alapos tanulmányozás után készített e jogok megváltását czélzó törvényjavaslatnak alapelveit az e tárgyban egybehívott szaktanácskozás tagjai majdnem kivétel nélkül, mint helyeseket elfogadták, valószínű, hogy a javaslat többoldalu megátdatásának lesz kitéve. E várható megátdatásoknak természetesen kiinduló pontja, hogy egy nagyszabású törvény, amely oly sok oldalú érdekeket érint, nem alkotható oly módon, hogy azzal mindenki meg legyen elégedve és általa minden érdekelt egyaránt megfelelő kielégítést is nyerjen; az elégtelenség száma különböz, az által is növekedni fog, hogy e régi jogok értékesítésének a megváltás lesz utolsó fejezete, melyen túl az ezáltal nyújtott előnyökön kívül több előnyre kilátás nem lehet. Nehány

oldalról, a javaslat ellen általánosságban, a megváltásnak egyik hátrányos következményeként azt hangoztatják, hogy a közép birakosság ama rész, mely nem rendelkezik elég tőkével és nem tud komolyan számítani, eme jogának megszüntetésével, amely évi jasadékot nyújtott eddig számára, tönkrefog menni; az aggodalmat komolyan venni nem lehet, miután éppen a kevés tőkével rendelkező birakosok érdekében is áll e jog tökéltése, melynek segélyével gyökeresen javíthatnak helyzetükön, a könnyelmű, vagy számítani nem tudó birakos pedig a jelenlegi viszonyok mellett is elpasszrolhatta vagy elveszthette e jogaiból eredő jövedelmét sőt tőkét is, miután a királyi kisebb haszonvételi jogok a telekkönyvekbe fel nem vételvé, e szabályból eredőleg napirenden lévő dologgá vált, hogy e jogok az ingatlanoktól elválasztassanak, úgy hogy ezek külön átruházás tárgyát képezik ma is. Innen következők, hogy e jogok ma már sokszor oly tulajdonosok kezébe kerülnek, kik a birakkal, mely az illető jognak tulajdonképpeni alanyát képezte, semmi nem gazdasági kapcsolatban vagy érdekviszonyban sem állanak, hanem egyszerű üzerek, kik e jogokat helyenként 200-300 százalék biztos nyereség mellett monopolizálják. A javaslat alapelvei valóban olyanok, a melyek alapos reményeket nyujtanak arra nézve, hogy azok általánosságban a törvényhozó testület által is elfogadottnak, annál is inkább, miután a javaslat részleteiben teendő némi változtatás képes lesz a javaslat által oly megoldást nyujtani, a mely a különböző érdekcsoportok jogos igényeinek megfelel.

A javaslatból eredő megváltási mód, a személyeket illető vagyis törvényesen nyert földesuri jogokra nézve, helyes alapra van fektetve, különösen azáltal, hogy a jövedelem, mint a mely a megváltás alapját képezendi, több év átlagából állittatik össze, mely módozat mellett, tekintve a regale-jövedelemnek ingadozását, mely legtöbb esetben csökkenésben nyilvánul, ha nem is absolute t. i. minden egyes jogbirtokosára nézve, de relative általánosságban a legigazságosabb megoldás eredményesedik.

Nagy különbség van azonban a személyeket illető uri jog és a városok regalejogai között, mely utóbbiak privilegiumok alapján gyakorolják ezt, e különbség főké-

pen abban áll, hogy e jogok érvényesítése a városokban nem bir a kizárólagosság jellegével, miután az abból eredő jövedelem a városi kommunitás és így az összes lakosság tulajdonát képezi s ha már most a városok fejlődését és az azzal kapcsolatos szűkségeket országosságba hozzuk a jövedelmekkel és pedig ez összefüggés kétségen kívül fenn is áll, úgy a városok jogainak megváltását egész más szempontból kell tekintetünk, mint a személyekét, de különbség van abban is, hogy míg az uri-jog hasznosítási értéke átlagban évről-évre csökken, addig a városok eme jogainak értékesítése legtöbb esetben, a városok fejlődése által indokolva emelkedést mutat, és azon ok, a melynél fogva a megváltást egyenlő mértékben a személyes vagy uri-jogokra és a városok jogaira nézve alkalmazni nem célszerű, de nem is tanácsos.

A miniszterelnök ur a szaktanácskozás folyamán egy a városokot illető fontos nyilatkozatot tett, melynek lényege, hogy számolni kell azzal, hogy a városok nagy vagyont veszíthetnek, ha hibás adóbevallásai alapján most kevesebb kárpótlást kapnak a vesztést azzal szemben, ami a szempontból sem tartja megengedhetőnek. Lehetnek azonban más körülmények is, melyek által a városok kevesebb kárpótlást kaphatnak és minden esetben elvi fontossággal bir az, hogy ez eshetőségeket már állami szempontok sem engedik meg. Nem lehet feladatunk a városok érdekeivel (általánosságban) foglalkozni, miután az egyes városok viszonyait részletesen nem is ismerem de amaz érdeklődésnél fogva, melyet mint városunk polgára kötelességemnek tekintek, táplálni, ráutalni kívánok azon kérdésekre, melyek a javaslat folytán Arad város regalejogainak megváltása iránt fontossággal bírnak.

A javaslat anélkül, hogy különbséget tenné a megváltási alap kiszámításánál az urijog és a városok jogai értékének megállapítása között, a kártalanítási összeg megállapításának alapját, a tőke-kamat járadék alapjául 1882. január 1-től számított öt évig megállapítandó jövedelemnek összegében határozza meg, a mely alapon a kiszámítás olykép történik, hogy a jövedelem összegé-

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája (Augusztus 26.)

Svéd gimnasztika.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Azt olvasom és örvendetés tudomásomra szolgált, hogy Aradon svéd gimnasztika intézetét rendeztek be. Mivel tudom, hogy sok emberre nézve mily nagy jótétemény lehet egy ilyen intézet, fiziológiai alapon egy kis tájékozást kívánok szolgálni, talán hasznát veszik egyesek, azután meg magának az ügynek sem lehet ártalmára.

A massage kurával — melyről máshelyt értekeztem — lényegesen összefügg a gimnasztika, vagyis az izommozgás, mit egészséges egyének is testük erősítése végett oly kitünő sikerrel használnak.

A gimnasztika értelemben vett izommozgás többféle lehet. Nevezetesen passzív, aktív és ellentálatással egybekötött mozgás. Mind a háromnak a massage-zsal gyógykezelte betegek szűkség szerint kitünő hasznát vehetik, de az első kivételével az utóbbi kettőt egészséges egyének is szokták gyakorolni.

A passzív mozgásnál a beteg izmait teljesen nyugalomba hagyja és a kezelő az izületeket mozgatja, ezekkel oly irányú mozgásokat végez, a melyek az izületek rendes élettani működésének felelnek meg. Izületi merevségeknél, az izmok kinyújtásánál, hűdéseknél, idegzsabaknál és más ilyen helyi bajoknál szokták e mozgást előnyösen alkalmazni.

Az aktív mozgás az a mozgás, mit a rendes gimnasztizáló végez. Maga magára van hagyva és saját munkája által erősíti az izmokat és segíti elő a gyors anyagcserét. Náljdonkonk három a czélja. Az izomrostokat erősíteni, az izom fűréségét fokozni és az izmokban meggyűllt nyirket (azt a folyadékot, a melyből vér lesz) továbbítani. E cél forog minden közönsé-

ges gimnasztikai gyakorlat jelentősége és értéke.

Az ellentálatással egybekötött mozgásokat újabb idő óta alkalmaznak csak általánosanban és mivel hogy a század elején Ling Henrik nevű svéd ember hirta föl arra legelőször a figyelmet és ő állapította meg az erőművi gyógykezelés e nemét, hazája után azt svéd-gimnasztikának nevezték el.

A svéd gimnasztikánál ketten szerepelnek. A tornász, vagyis a beteg és a svéd gimnasztikus, vagyis az orvos. A beteg izmai sohasem működnek szabadon, hanem azok mindig vagy a saját maga által vagy pedig az orvos által kifejtendő ellentálat folytán korlátoztatnak és szabályoztatnak. Míg tehát a közönséges tornászatnál a tornász szabadon vagy tornaszereken bizonyos aktív mozgásokat végez, a melyeknél a gyakorlatban lévő izmok, vagy a tagok súlyát, vagy a tornaszerek által kifejtett ellentálatot küzdik le, — addig a svéd testgyakorlatnál az ellentálatot az orvos, vagy maga a beteg fejt ki és az tetszés szerint fokozható, sőt az izom működése közben is változtatható. Egy példa, jobban meg fogja világítani az ellentálatással egybekötött mozgás, a svéd gimnasztika lényegét.

Midőn a kar könyökizülete behajlik, két féle izmok működnek, a hajlító és a feszítő izom. A feszítő izmok rüztik az izületet és a behajlítás a hajlító és feszítő izmok működésai különbözetenek az eredménye. Ha tehát a karommal vagy lábammal csupán aktív egyzart mozgásokat végezek, úgy a hajlító mind a feszítő izmaim működnek, még pedig a feszítő nagyobb fokban mint a hajlító. Amde azt akarom, hogy hajlító izmaim ereje is jelentékenyen nőjön, a nélkül, hogy a feszítőket is erősíteném, természetesen, hogy ez esetben a mozgásoknál a feszítő izmok működését egészen ki kell zárnom. Ezt úgy érjük el, ha mi vesztük át az izület rögzítését az által, hogy pl. a hajlítókat összehuzódásuk elő aka-

dályt gördítünk és a hajlító izmok egyikezek ezt az akadályt leküzdeni. Erre a feszítő izmok egészen kicsenek a kar vagy a láb mozgásakor a működésből s a hajlító izmok az eléjük gördített akadály leküzdésének gyakorlatában megerősödnek. A kivétel kétféleképpen eszközölhető. Az egyik mód az, hogy az orvos megfogja az alsó karomat vagy lábamat erőmentesen ellentálatot nehezíti a hajlítókat összehuzódását; a másik módja pedig, hogy behajlítva tartom karomat vagy lábamat és akadályoztatom, illetőleg megreheztetem, hogy az orvos karomat vagy lábamat kinyujtsa.

A test minden izmának működését le, het ellenállás által fokozni, még pedig úgy, hogy egy bizonyos mozgásakor csak az az izom, vagy izomcsoport működjék, a melynek erejét gyarapítani kívánjuk. Akármely izom erősítésére van a betegnek szűksége, azt a svéd gimnasztika folytán elérheti. Az egészséges ember pedig fokozatos egymásutánban testének összes izmait egyenként erősítheti és teste rugóságában, mozgékonyágában oly fokra viheti, mint a közönséges tornászat által alig, vagy legalább is nem oly mértékben.

A svéd gimnasztikánál kifejtett ellentálat nem legyen túlságos erős. Nem arról van itt szó, hogy a beteg az orvossal viaskodjék, hanem, hogy gyakran ismétlődő, lassan fokozódó ellentálat leküzdése által az izmot erősítsük, mikor az izommunkával járó helybeli vérbőség által a többi szervekre vérvonárolgásassunk stb. stb. Az ellentálat tehát eleinte igen gyenge, később lassan fokozódik és a mozgás vége felé ismét először gyengül. Amint a tornász bizonyos számú mozgás után fáradni kezd, pihenni kell és csak helyreállva folytatják vele a gyakorlatot. Egyes izmok és egész testrészek erősítése persze csakély fájdalommal és kényelmelenséggel is jár, de többszöri gyakorlat után az alig válik észrevehetővé, hanem igen is tapasztaljuk azt az üdvös, jótékony hatást, mit a gimnasztika e neme testünkre, egyes szerveinkre gyakorol.

A mondottakból világos, hogy ez ember bonoztatás alaposan ismerő szakférfiut, ki egyuttal gyakorlati képzettséggel is bir, teljesítheti csupán a svéd gimnasztikában az orvos tisztját. Oly sokféle körülmény jön a svéd tornászatnál számításba, hogy siker csakis oly kezelőtől várható, a ki a legnagyobb pedanteriával és teljes lelkiismeretességgel terjeszkedik ki minden részletre, figyeli minden mozdulatra és megtudja választani az egymásutánt is, a melyben a gyakorlatok végezőndök. De még mindez nem elég. Figyelemmel kell lennie a beteg életmódjára is, mert az izomműködés hatása csak akkor fog helyesen és teljes mértékben nyilvánulni, ha a táplálkozás és általában az életrend arányban áll a mozgáskor elhasznált anyagmennyiséggel. Ha ez a föl-tét nincs meg, akkor a gyakorlatok nagyobb kárral járhatnak, sem mint haszonnal.

Mai napig is még a svédek a legügyesebb és legmegbízhatóbb kezelői a szóban lévő gimnasztikának, bár az mindentelá már meghonosodott és mindenütt látni feltünő sikerrel működő gyógytornászokat.

Legújabb időben a most leghíresebb gimnasztikus, Zander Gusztáv dr. a stockholmi mediko-mechánikai intézet igazgatója, gépeket szerkesztett, a melyekkel az ellentálat munkája végezhető, a nélkül, hogy orvosra volna szűkségünk. A kinek tehát vegyoni viszonyai megengedik, egész sorát szerezhetheti me a külön féle gépeknek a melyekkel a gyakorlatokat otthon végezheti. A gépek konstrukciója nagyon elmés és mivel hogy az azok által kifejtendő ellentálat egészen egyenletes azokon végeztekik mostanában a nagyobb svéd-gimnasztikai intézetekben a gyakorlatokat.

Sz. H. dr.

Az időjárásról.

(Mark Twain.)

— Az „Aradi Közlöny” számára angolból fordította: —
 SZÉCHY-LORENZ JOSEPHINE.
 Hiszem minden tisztelettel, hogy Az, a ki mindnyájunkat teremtett, mindent terem, kivéve — az időjárást. Nem tudom

ki végezi azt, de attól tartok, hogy biz azok egészen egyetlen ujonczok az időgyártásban, a kik nálunk csupán ellátásért és ruházatért experimentálnak, hogy később előléptetve, időt gyárthassanak oly vidékeken, melyek jó árut követelnek s ezt máshol veszik, ha otthon nem kaphatják.

Nálunk az időjárás oly gazdag változatossággal bir, hogy az idegenek bámulatát és sajnálatát kelti fel.

Az idő itt mindig munkában van, mindig feszülten leskelődik valami dolog után, mindig új tervekét kóhol s megpróbálja az embereknek, hogy lássa, mint vennék ki magukat. De tavasszal több üzletet csinál mint minden más időszakban. E tavaszban 136 különféle fajta időjárást olvastam meg 24 óra alatt. En voltam az, ki ama férfi szerencséséjét megalapítottam, a ki az épen elmúlt kiállításban azon esodálatos időjárási gyűjteményt mutatta be, a melyen az idegenek oly nagyon elbámultak. A szerencsés férfi éppen be akarta az egész világot utazni, hogy mintákat kereshessen minden klímáról. De mondtam neki: „Ne tegye ezt, jöjjön csak mi hozzánk egy kedvező tavaszi napon,” és elbeszéltem, hogy mit remélünk itt styl, különféleség és sokaság tekintetében.

Eljött, s négy nap alatt kész volt a gyűjteménye. A különféleségre nézve megvallootta, hogy száz fajtát kapott az időjárásból, olyan fajtát, a melyenről eddig még nem is hallott. Nos, a mi a sokaságot illeti, hát annyit szerzett — miután azt a mi valahogyan hiányos, csönka volt, kiválogatta és eldobta — hogy nemcsak elég időjárása volt, hanem szinte bővelkedett félreteendő időjárásban, hérbeadandóban, eladandóban, deponálándóban, beruházandóban és — olyanban is, melyet szegényeknek lehetett adni.

Hazánk lakosai természetök szerint túrelmesek és elnézők, de van némi olyan dolog is, a mit nem akarnak viselni. Minden évben rendszeren megölnek egy csomó költőt, mert a szép kikelettről verset írtak. Ezek többnyire alkalmi látogatók, a kik a tavaszról való látogatásukat más valahonnan hozták magukkal és persze nem tudhatják, hogy a bennszülöttek miként érznek a tavasz iránt.
 Régi valószínűségek jó hírvénnek örvendenek s meg is érdemlik tökéletesen. Kezdebe veszed az újságot s látod mind merész és fodros kísérleteket csinál az idő-

ből 20 százalék kezesel és egyéb terhekre levonván, a fennmaradó összeg huszszorosra vetetik, vagyis a tőkésítés 5 százalékkal (örtenik). A javaslat az adó-alap alól kivétel enged akkor ha: a) a jog jóvaldeleme téves hatóság intézkedése folytán csorbított, b) a jogosult azért, hogy nagyobb kártalanítási összeget nyerjen, válótlan adóbevallást adott vagy c) ha az italmérés jog az utolsó 5 évben az államtól lett vásárolva.

E három kivétel közül városunk regálé jogainak megváltására nézve, egyik sem alkalmazható, miután az ezekben kifejezett körülmények elő nem adták magukat, de igenis előadta magát egy más nagyfontosságú körülmény, mely városunk részlegjogainak értékét jelentékeny emelkedéssel kimutatni képes, a melynek fejtegetése előtt azonban még felemlítendőnek tartom ama módokat, a melyek mellett városunk a javadalmat jelenleg értékesítheti. Leggyakoribb ezek között a bérbeadás módja — egyszerűségi adóbevallás mellett is, ott, hol egy személy bírja a jogot, mert habár ezáltal a városok magas jövedelmét érnek el, a város fogyasztó közösségének érdekei, egyes emberek önkényének kiszolgáltatják, kik egy oly monopolizáló üzemet folytatnak a bérlet mellett, hogy a lehető legmagasabb bérösszeget mellett is, — versenytől nem tartva, szabályhoz nem kötve — magoknak óriási jövedelmeket biztosítanak; vannak szabályokhoz kötött bérletek is, ilyenek a díjazású javadalmak bérletei, továbbá ha a kereskedéssel és kimeréssel foglalkozó lakosok üzleteik kiterjedése arányában bizonyos évi megváltási díjakat fizetnek, vagy az italmérések után a fogyasztás arányában, a díjak házilag szedtetnek be, végre több városban a fentebbi értékesítéseknek egyidejűleg több mozzanata is alkalmaztatik.

Mindenek előtt a javaslatban meghatározott 20 százalék levonás képezheti kifogás tárgyát, mint a mely összeg a városokat különösebben károsítja a jövedelmökben, azonban máris kitételek vannak arra, hogy a levonási tétel lényegesen legjobb szállíthatni fog; ezenkívül fontos kérdés-tárgyat képezi, hogy a városok a magánváltás esetén a járadékot csak év végén kapják, holott a bevételeikre már év közben nagy szükségük van; de mindenek felett legnagyobb fontosságú bir városunkra nézve, a javaslat által meghatározott megváltási alapja. Városunkban túlvalevőleg egész az 1887-ik év november hó 1-ig az egyes italmérések kiterjedése arányában az évi megváltás volt alkalmazva, azóta pedig a házi kezelés lépett életbe. A kereskedelem és szabad forgalom érdekében kétség kívül leghelyesebb volt a javadalom értékesítésének ez előtti fennállott módozata és éppen ennek tulajdonítható, hogy e módozat oly hosszú ideig érvényben maradt, csak hogy az ezen módozat mellett elért csekély jövedelem és törvényhatósági testületünknek, a közterhek

emelkedésével szemben már hosszabb idő óta nyilvánított ama törekvés, hogy a községi adópótlék, városunk haladása érdekében leszállítsassék, végre a törvényhatóságot ama elhatározáshoz vezette, hogy az előre látható igazságos jövedelmezőporítás céljából a pálinka-regálé javadalomra nézve a házi kezelést léptettették életbe, hogy minő eredménnyel, azt a következő számok legélelénkebben tanúsítják. Nálunk fontosságosak a pálinka regálé jogainak értékesítése bir, miután a bor és sör utáni fogyasztási illetékek heshedési lóga, jelenleg is haszonbérlet tárgyát képezi, hogy azonban teljes keretben lássuk városunk e javadalmának értékét, ugye a bérletekből befolyt jövedelmeket is közölj tessék és pedig:

A bor és sörméresi illetékből haszonbérlet után befolyt:	
1882-ben	24011—
1883-ban	24050—
1884-ben	24084—
1885-ben	24084—
1886-ban	24084—
1887-ben	26250—

habár az utolsó év itt is közel 10%-nyi emelkedést mutat, ettől, tekintve hogy az öt év eredménye igen egyenletes, el lehetne tekinteni.

A pálinkaméresi illeték értékesítve lett:	
1882-ben	27,396 frt 24 kr.
1883-ban	27,643 " 42 "
1884-ben	28,401 " 25 "
1885-ben	27,485 " 75 "
1886-ban	28,566 " 25 "
1887-ben	48,738 frt 79 kr.

A javaslat szerint a megváltás alapjául szolgáló 5 év.

Megjegyzendő, hogy az 1887. évi emelkedés onnan ered, hogy itt már november 1-től a házi kezelés volt érvényben, és hogy a f. évi november hó 1-ig alapos kilitás van arra, hogy a javadalom 80,000 frt jövedelmét fog az első évről kimutatni. E számok nem szorultak indoklásra, eléggé világosan feltüntetjük városunk érdekeit és ama csorbát, melyet szenvedne, ha csak a javaslat értelmében eszközöltetnék a megváltás. Szükségesnek tartom ezuttal felemlíteni, hogy a városok a javadalmának magasabb értékesítésénél semmissésem a javadalomnak a közel kilitásba helyezett megváltása vezérelte, mivel a bizonyítatlan értékesítés szemben, melyet a házi kezelés gért, egy bizonyos kedvező haszonbérlet utasított vissza, éppen a fentebb elsorolt káros okoknál fogva, egyebeknél akkor is mikor a város a javadalmat alacsonyabban adóztatta meg, a jövedelmi különbözet teljesen el nem vezetett, mivel ez értékek városunk több polgárai között megoszolva, a közvagyonosodást és így az adófizetési képességet is emelte, holott a megváltás eszközölés után, a javaslat 2-ik szakasza értelmében, az italmérés hasznosításáról szóló, javaslat kimondja, hogy az italmérés a jövő évtől kezdve állami jövedelmet képez, csak

pénzügyi hatóság engedély mellett lehet a kimerést folytatni és hogy ezért az egyes kimerők üzleteik forgalma arányában 10—100 frtig menő évi díjakat tartoznak fizetni, ezenkívül a kimerést vagyis kimeréket eladott szeszes italok mennyisége szerint, fizet még minden vállalkozó italméresi adó címén, még pedig a bor és sör hektoliter után 1 frtot, minden hektoliter 100 foku szesz után 15 frtot. Ebből következőleg az illetékek, semmivel sem lesznek alacsonyabak, mint a jelenlegiek, csak hogy a jövedelem legnagyobb részétől a javaslat szerinti megváltás esetén a kommunális eszenék, helyesebben a város e javadalmának helyesbítésénél 1 millió forintot meg 8 v i d n l é s t s e n v e d n e. Miután már állami szempontból sem tartható megengedhetőnek a város ily arányú károsodása, csak az képezheti még kérdés tárgyát, hogy az állam hasonló kiváltságos helyzetek tekintetbe vételével, oly mérvű pénzügyi áldozatot hoz-e, melyhez a megfelelő fedezet biányozt? és ha a fedezet meg volna, mi módon történjék hasonló viszonyok között a rendezés?

Illetékek helyről hangsúlyozva lett, hogy a királyi kisebb haszonvételeknek, az állam által történő megváltása nem csökkenti a kincstári jövedelem emelését, és sulyt csak arra fektetnek, hogy az állam a megváltással ne károsodjék, a tervezet szerint azonban kétségtelenné lóni látszik, hogy a megváltás mellett az állam jelentékenyebb jövedelméhez jut mint a mennyi a megváltáshoz szükséges; ugyanis az összes királyi kisebb haszonvételek alap értékét beletudva, a malom, halászlati vám és italméresi jogokat az országban 200 millió forintba becsülik, ebből az állam birtokában közel 30 millió értékű javadalom van, mely a megváltásnál szerepet nem játszik, a maradó 170 millió értékű kezelés és egyéb költségek fejében bizonyos levonás fog történni, mely azonban, miután tényleg ily című kiadások lesznek, tekintetbe nem veendő és így a 170 millió 5 százalékos törlesztéséhez szükségeltetik évenként 8 és fél millió, ezzel szemben a bevétel magából a pálinka méresi illetékből, tehát eltekintve a bor és sör és a többi javadalmak évi jövedelmétől, hektoliterenként 15 forintjával, feltéve, hogy a szeszadó törvénykontingentálási elve a tényleges fogyasztással arányban áll, lenne 1 millió hektoliter szesz fogyasztás után 15 millió, tehát sokkal több, mint a mennyi a megváltási tóka kamatjának fedezetére szükséges, minél fogva az állam megkárosodásáról, még az esetben is, ha a városok kimutatásainak megfelelő nagyobb megváltási értéket kapnának is, ezó nem lehet.

A módok, melyek a kormány rendelkezésére állnak, a városok máltányos érdekeinek kielégítésére igénytelen nézetem szerint a következők.

a) ha a városok regálé-jogai egyáltalán

lában meg nem váltatnak és a városok továbbra is értékesíthetik e javadalmakat az eddigi szokások szerint, megjegyzendő azonban, hogy a városoknál a kivétel alkalmazása nem valószínű, miután ez a megváltás egyöntetűsége zavarná és a kormányt az italméresi jövedelmek illető később esetleg szükségesnek mutatózó jutczkedéseiben gátolhatná; b) ha a városok jogának megváltásánál, nem az 5 év átlaga képezi az alapot, hanem ott, hol bezárólag az 1888-ik év végeig egy év jövedelme és az átlag között legalább 20 százalék különbség mutatkozik, ugye a legmagasabb évi jövedelem képezi az alapot, bizonyos máltányos parifikáció alkalmazása mellett, végre c) ha a megváltás a javaslat alapján történő ugyan, de a városoknak szabad választás engedtetnek arra nézve, hogy a megváltási tóka-kamat visszatérítése mellett, a javadalmakat, az eddig alkalmazott módon legalább további 10 évre saját javukra kezelhessék, illetve haszonbérlet tarthassák.

A városok regálé-jogainak megváltása esetében, ha a tényleges jövedelmi képesség tekintetbe nem vétetnek, az egyes városok értékesítési között igazságtalan abnormalitásokat idézne elő, így például azok a városok, melyek a közérdekeket feláldozva, javadalmait egyeseknek bérbe adták, a bérösszegek arányában részestülének a megváltásban, míg ellenben ott, hol ugye mint például Aradon a javadalom, az alapul szolgáló 5 év alatt nem értékesítettett megfelelően, nagy károsodás eredményeződnek.

Bizonyosan lesz még a fent jelzetteknek kívül más megoldási mód is, első sorban is e czikkem célja e fontos kérdés iránt a megfelelő érdeklődést felbresztetni, hogy még kellő időben az illetékes helyen a város érdekeiben a lépések megtételthesenek.

Mittelmann Bódog.

Trefort temetése.

Trefort Agostot az elhunyt vallás- és közoktatásügyi minisztert — mint előde jelölték, pénteken délután 5 órakor kísérték az örök nyugalom helyére. Hú kinyomata volt a temetés annak a nagy és mély részvétnél, mely Trefort Agost halálának hírére az egész országban nyilvánult. Az ország jelesei a távol vidékről sereglettek Trefort ravatalához, megszokaitva nyári tartózkodásukat. Az iskolákban még mindenütt szünet van, a tanárok szerte-szétjell töltik a nyarát, mégis az országnak maj minden tanítótöltete képviseltette magát az egyetemtemplán az óvodákban. A vallási és egyházi testületek szintén kivétel nélkül képviselve voltak a temetésen. Mindezekhez számírtva a főváros részvevő lakosságát, némi fogadalmat alkothatunk arról a nagy közönségről, mely az akadémia előtti Ferenccs József-teret ellepte. A rendőrség már kora délután beszüntette e téren a kocsiközlekedést. A

járásról, s hogy minő lesz ma a Pacificon délen, a közép államokban, a Visconsinvidéken. Nézd csak ez újságot, mint vitorláz tova teli örömmel és büszkeséggel hatalmának érzetében, a mig hozzánk jut s itt — mint húzza be a farkát. Nem tudja, micsoda idő készül nálunk, kottik rajta s végre körülbelül a következők sűti ki: Valószínűleg éjszakkéleti szél, délnyugati ellenyomással, váltakozva délre, nyugatra és keletre valamint a többi irányban hajtva, melyek — a szélrózsában — közben esnek.

A barometer hol emelkedik, hol süllyed, a higány körökörül fut, egyik pontról a másikra. Valószínűleg eszszakadás, hőséssé, jégeső és szárazság lesz, melyet földrengés menyörgéssel s villámmal vagy meglező, vagy követ.

A szerkesztő változatos véleményéhez még a következő postscript mot írja oda, minden eshetőségre: „Hanem lehet, hogy a program közben egészen változik.”

Igenis, időjárásunk egyik legnagyobb ékköve: a csillag bizonytalanság.

Ebben csak egy bizonyos, t. i. bizonyos lehetsz, hogy egy egész csomó időjárásunk lesz, tökéletes, nagyszerű szemle. De vajlon tudhatod e, hogy a körmenet melyik vége fog mozgásba jönni legelőször?

A szárazságra — tegyük fel — szánod el magadat. Esernyődet otthon hagyod és kimerés — fogadni merek, ketőre egy ellen — le léz öntve, fuslasztva. Vagy arra készülsz, hogy most a földrengés esedékes: felszököl, hogy valamit megkapasz, a mi támaszul szolgáljon, és az első, a mit tapasztalni fogsz, az: hogy a villám beléd ütött: ezek kell élen kiábrándulások, de hát rajtok nem lehet változtatni.

A villám egészen sajátos mi nálunk: olyan meggyőző az, hogy ha valamibe beleüt, e valamiből nem hagy hára annyit, hogy megérdemelne egy szót meg vesztegetni rá.

Hát még a menyörgés! Ha a menyörgés lassan el kezd morogni, vakarozni, fűréselni és műszereit az előadásra hangolni, azt mondja az idegen: „Ah, minő jámbor menyörgéstök van nektek”, de ha aztán az ütem emelkedik és a tulajdonképeni hangverseny kezdődik, akkor az idegmet már csak is lent a pinczében, fejével egy hamuhordóban togod találni.

Köteteket beszélhetnék el időjárásunk embertelen makacságáról, de egyetlen példát fogok idézni csak.

Szeretem hallani, ha az eső czinfol

délre esik; azért házam teteje egy részét (csak egy részét, a fényésszt tekintetbe véve) czinnel fedtettem. Azt hiszitek tán, hogy valaha e czinne esett volna az eső? Nem, mindannyiszor átugrott rajta.

Ezen speech-ben hiségesen törekedtem időjárásunknak a megillető tiszteltet megadni; de mincsem emlírt nyelvi, mely neki tökéletes igazságot szolgáltatathatna.

De ezen időjárásnak vagy az általa okozott hatásokrak, ha jobban tetszik, van mind e mellett némi olyan baja is, a melyet a benszülottek nem szivesen szeretnének nélkülözni.

Ha már nem volt igéző tavaszunk, legalább meg volt adva nekünk, hogy az időt oly alakban is megismerjük, mely kárpótlást nyújtott bohóságaiért: a jégszakaszban.

Ha egy lombtalan fa tetőtől talpig jéggel van behuza, kristály tiszta, ragyogó jéggel; ha minden ára jéggyöngyökkel és megfagyott harmat cseppekkel van körül fonva és az egész fa hidegen és fehérén csillog, mint a perzsa sah gyémántos forgója; a szél az ágakat ringatja, és előtör a nap és mind ama gyöngyök és csöppek milliárdjait prismákba változtatja, melyek az élles színek tüzeiben csillognak és égnek és ragyognak és értéhetetlen gyorsasággal újra meg újra elválnak, kékről pirosra, pirosról zöldre, zöldről aranylóra: a fa szökőkútta válik; valóságos exploziója lesz a csillagó ékszereknek és a csucsat, a tetőpontot, a legszélsőbb lehetőségét nyújtja, a mely a miválszében vagy természetben elbuvóló, elbajoló gyönyörűségben előidézhető. Szavakban nem lehet ezt eléggé elevenen visszaadni.

Fényképek.

(Károlyzat.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Korunk előhaladási rohamában akadunk oly társadalmi jelenségekre, melyek a „maradás” jelképét hordják magukon. Vegyük elő például egy fényképet, mely ugyan a haladás vívmányaként jelentkezik, mégis a „maradás” képét tünteti élen. A kik fejét nem övezi borostyán koszoru és óhajtiák, hogy nevük maradaadó legyen, azok mint fényképek diettánszkodjanak; ime a legolcsóbb díszesség, melyhez ily uton eljuthatnak.

Korunkban a fényképezés igen el vau terjedve s a dilettantizmus e különös neme

különböző alakokban is jelentkezik s társadalmi helyzetünkre oly befolyással vannak, hogy az időt előhaladásában megállítják s valóban korszakot alkotnak, mit idővel a történelem „fénykép” korszakának fog nevezni, mert ezekből a jelen kor eseményei hűen tükröződnek vissza. E fénykép korszak mindaddig fog tartani, mig a megszöallásig hi képek csakugyan megszöallanak.

Kedves dilettans fényképezőm jöjj, kövess egy kisút utamban s ugy hiszem, megfoglak győzni arról, hogy e korszakot alkotó fényirodalom nemcsak megállítja az idők folyását, de magát a föld forgását és haladását is, és hogy a fényképezés jelképe és jelzava nem a „haladás”, — hanem a „maradás”. Ugyanis his figyelembe vesszük, hogy a nők, kik ez uton megismerik hűlítő külsejüket, karos szép termelüket, csabító alakjukat, e varázshatalom birtokában megváltozni s így tovább haladni nincs száműdük, s ha tovább folytatjuk szemlélődésünket, látni fogjuk, hogy egy férfi, a ki deli alakját a fényképen oly hűen találva szintén megismeri, vajlon nem vágyik-e mindig ilyen maradni. Kinek jönne kedve az idővel haladva ifju külsejét, deli termelét, — ráncos ábrázttal és hajlott alakkal felváltani?

Tavaszkor, midőn a kertek s mezők virágai nyílnak, midőn az erdők lombok t hajtának s ott a rózsák illata, a fénylő nap enyhe sugarai kísérnek utaidon, hallgatva a madár-dalt — vajlon nem a legszebb fénykép ez, mely zivred camera obscurájában megmarad? Obajtanál e képen örökké élni, mert midőn ezt szemléled, — ugy érzed, mintha cselődhöz jutottál volna. Mindezek néma fényképek s a megszöallásig hű és mozgó fényképeket ha látni kívánsz, lásd ott a folyam partján van egy szép perk, abban van egy rózsá lugas; egy csendes nyári estén rejtőz oda, például most, midőn az enyhe szellő játszadoszik esténeként a fák lehajló lombjaival és a hold merengő fénye kisérgeti utjaid egy-egy szerelmes párt. Láthatod, mint ölelik karjaikkal egymást, sőt hallhatod sóhajtaikat, e legbiztosabb jelét szerelmi nyilatkozatainak s már-már egymás felé hajolnak és az sjakk találkozásá következnék, midőn a

fénykép elmosódik, mert a fénylő hold sugára a felhők közé elbujsodott s a szerelmesek utját tovább csakis egy lámpa halvány fénye világítja.

Jöjj vélem tovább alkonyat felé oda ama távolabb eső tó partjára, ama kicsiny erdőcskébe, hol az itthon nyaralók csendes tanyája van, látni fogsz ott is fényképeket, figyeld csak ama lombos faorok alatt mennyi tarka barka alak mozog, nézd csak mint kiválik közülök két alak, mintha nem s e társadalomhoz tartoznának, mintha kődfátyol borítná arcukat, gyors távozások után fel sem ismerheted. Mindenki nézi őket s ők nem néznek senkire, de mégis mindenkét látnak, s ezáltalánul bár, de mindig gyors léptekkel haladnak tovább. E két női alak egyike magasabb mint a másik s gyors eltűnének miatt csak egyik oldalról figyelhetők, s ebben hasonlítanak a holdhoz. Mely mindig csak egyik oldalát mutatja felénk. Ugye amateur vállalkozott, hogy azok utjait elvesse, fényképek birtokába jutasson, amde fényképe csak rá zben sikerült, mert a gyorsan elhaladó után lövelt fényugár nyomain csak egy pár cipő sarok, egy hosszas derék és egy fonott lefutó hajfűrt maradtak meg. Ily tökéletlen fényképek, melyeknek fényitai zavarok az okozói, ne vegyék utját törekvéseteknek, de minden esetre kerüljétek maradaadóvá tenni az oly képeket, melyek árnyat vetnek e korszakot alkotó fényirodalomra. Ily árnyképek lehetnek például, midőn a közvándó a büntetés mérvét kéri megállapítani, mert mosoly ilyenkor nem derül ajkain, vagy midőn az erélyes hivatalfőnök ráncosbazedett homlokát veti feléd borús tekintetét, — oly visszatetsző fényképek, melyekkel hűaitani soha sem fogtok. Például midőn a házas élet képe feltárul s láthatóvá lesz, mint feledekzik a nő férjének tett hüség esküjéről, már is fakadoznak mézes szavai az átkos csabítónak s midőn ölelésre nyujtaná a karját, már-már a gyalázat bélyegével illetné a nő elhalványuló ajkait, midőn a férj ott terem, mire a nő ajultan összeesik, s a csabító fut, rohad, végre az ablakon át menekülve, a mélységbe suhanhonaan az örök béke világába elvándorol.

— Ama fénykép sem sikerülhet, midőn a

kirendelt tisztviselő kezébe 100 gyalog és 36 lovasrendőr tartotta fenn a rendet és derekasan megfélelt feladatának. Tó r ó k János főkapitány folytán a rendőrközeg körében volt es utatásosokat adott. Négy óra felé megkezdődött a kocsik felvonulása; s a Lloyd-épülettől az Arany János-utcaig folyton bömpölygött a nagy emberáradat. A rendőrség az akadémia palotája előtt kordont vont s ide csak a küldöttégeknek volt szabad beletni. A házak erkélye tömve volt közönséggel, minden ablakban egymás hátán állottak, sőt a kíváncsiság többeket a háztetőkre is felvitt.

Délután öt óra felé érkeztek egymásután az egyletek és társulatok, zászlóik alatt. Megjelentek az I. közszolgá-csület, a házesterek Szt-Péterről nevezett egylete, az óbudai munkások nyugdíj-egylete, a magyar gazdaszozonyok árvalányházának növendékei teljes számban, karjukon fátyalal, az intézet igazgatójének vezetése az alatt; esztorgomi küldöttégek, a Kolozsvári ref. egyház küldöttégek, a Kolozsvári küldöttégek, a békésmegyei küldöttégek, a pesti és a budai ltr. hitközség küldöttéi, a sztrivák, irgalmasok, ferenziek, kapuczinusok helyi zárdának tagjai, a szentlendrei görög katholicus klerus, az egyetemi ifjuság fekete zászló alatt, az országos iparegyesület küldöttéi, az országos gazdasági egyesület képviseelői, a délmagyarországi tanító egylet (melynek Trefort díszelnöke volt), a zister-csók székesehárvári reudházának küldöttégek az 1848—49-ki honvédek a menházából; a budapesti egyetem tanárai az akadémikusok, a fővárosi tanács és tanítók a főigazgatókkal és a tanfelügyelőkkel. Pestmegyei tisztikara, a főváros küldöttégek, (az előbbi az alapan, az utóbbit s főpolgármester vezette) a tanákközvet intézet tanári kara, a cultus- és belügyminiszteriumok tisztviselői teljes számban és a többi miniszteriumok küldöttéi. A Tőkölly-szorb intézet gondnok-sága Popovics István igazgató s gondnok vezetése alatt jelent meg. A budapesti és pestvidéki törvényeszek, valamint a királyi tábla és kuria bírái csaknem teljes számban jelentek meg. Pontban öt órakor rohogott az akadémia-palota akadémia-utcai bejárata elő, mely a meghívott résztvevők számára volt fentartva József főherczeg nyitott udvari hintója. A főherczeg Nyáry br főudvarmestere kíséretében jött. Utána érkezett meg a belvárosi választók küldöttégek, melynek az oszlopos elősorokban tartottak fenn helyet. A koporsó körül álltak a főrendiház s a képviselezház tagjai. Öt órakor az oszloposarnok bejáratát képező lepcső elő 12 rendőrt állítottak, ezek meztől pedig az akadémiai szolgák és temetkezési egyletek egyenruhás emberei foglaltak helyet.

Az akadémia díszes oszlopos csarnokát egészen elfedte a fekete posztó, melynek komor egyhangúságát tőgy-gurítandók szaktították meg. A gyertyák s kandelaberek halvány fényével világítottak a koporsóra, mely körül a koszorúkat, a termeszét és műkertészet remekait halmozták fel. Eny nyíratog csak tavaszi virágkiliáltáson szokunk látni. A koporsó feje fölül mely gyászban foglaltak helyet a család tagjai: Trefort Agnes, Edith, gróf Battlyányi Ferencz és családja. A vallási és egyházi testületek szintén kivétel nélkül képviselve voltak a temetésen. Mindezekhez számírtva a főváros részvevő lakosságát, némi fogadalmat alkothatunk arról a nagy közönségről, mely az akadémia előtti Ferenccs József-teret ellepte. A rendőrség már kora délután beszüntette e téren a kocsiközlekedést. A

nő férjének hűtlenségeért szemrehányást tesszen vagy midőn abba a féltékenységgel kibred s minden felől kihívó tekintettel kíséri azt, végre is midőn egy idegen nő monogrammal ellátott kezkenél férje zsebében felfedez, nyílt csatára kél. E látomány borzasztó és sok bambulóra akadhat, de oly „sötét”, hogy ilyet maradaadóvá ne tegyetek; ilyen fényképet ne készíttetek, legyen mind ez mulandó s ne hagyjon nyomokat az emberiség e fénykép korszakában.

Törékvésetekben ily tökéletlenségek ne csöngesszenek, művészi kezetek alkotása mégis meghódítja a világot; nektek sikerülni fog a földgömböt bámulatos gyors utjában hábar egy pillanatra is megállítani s midőn azt így lefényképezitek, ez leend a legdicsebb fénykép, mert ez uton az emberiség örök békéjét biztosíttjátok s ezzel remek alkotásoknak is a világ meghódolt.

Luczifer.

Monte-Carloi történet.

(Angol regény egy kötetben.)

— „Aradi Közlöny” számára fordította: —

(32. folytatás.) LOTUSZ.

HUSZADIK FEJEZET

Isten hozád.

— Az annyit jelentene . . .
— Hogy én nem cselekszem sem hüségből, sem kicsinyes, önző indokból. Ezt ön elhiheti nekem. Ha önt tudatlanságban hagyom, magam is ugyanazon helyzetben vagyok. Zavart vagyok. De legyen ön csak távol, tisztábban fogom látni harezoló kútellességeimet.

— Oh mi közö e dologban az esznek és kötelességnek? Vannak-e hatalmasabb jogok a szerelemű? Tegnap szívünk beszélt.

— Mi elragadtattunk a pillanattól. Éa beteg voltam és idages és ön — ön oly szenvedélyes volt . . . Melegem lesz, ha rezá gondolk. En a ki oly hüszke voltam tekintélyemre — és most van egy férfi, a kinek jogában áll rosszul gondolni felelelem.

— Isten a megmondhatója, — felelt Warrender — hogy az ön iránti szerelmem, hez a megvetésnek még árnya sem fér-szivem teljes imádása és tisztelése az öné.
— Ön azt — most hiszi? Van egy szerelem, s mely fellobban, hirtelen mint egy

továbbá Fejérvári Géza báró, Baross Gábor, Széchenyi Pál gróf, Fábiny Teophil és Bedekovich Kálmán miniszterek, Khuen-Hédervári Károly gróf horvát bán, Peja-sevich gróf hadtestparancsnok, Matlekovics Sándor, Gőnczy Pál, Gromon Dezso és Weckerle Sándor államtitkárok, Schuster Konstantin, Bubics Zsigmond, Zalka János, Hornig Károly báró püspök, Markus József praetulus, a képviselőház tagjai közül sokan Pechy Tamás elnök vezetésével.

Ponthon öt órakor érkezett meg a pap-ság és a ravatal előtt helyezkedett el. S o h l a u h Lőrincz nagyvárad püspök, ki a beszéletei szeritartást végezte, a fényes és nagy segédlet közepén foglalt helyet és kezdetét vette a beszélete. Közben a megerősített templomi zenekar megható gyászadalokat énekelt, S o h l a u h Lőrincz nagyvárad püspök utolsó imája után F r a k n ó i Vilmos apátanonok, az akademia főtitkára az akademia nevében mondott remek beszédet. A beszéd után a ravatalra helyezett 212 koszorút két két-olvas díszkoszóra, a koporsót pedig az Entrepise des pompes funebres hat fogatú íveg-tetős díszkoszójára helyezték, és a menet el-indult a temető felé.

Eseti 7 óra volt már, a mikor a halot-tas menetet a temetőbe érkezett. A temető szokatlanul népes volt. A sirhoz vezető ut mentén, a sir körül, a Deák mauzóleum lépcsőzetén, az óriási közönség már délutáni 5 óra óta vár, a míg fél 7-kor még a ha-lalottas menetet megérkezése előtt Fábiny, Széchenyi, Bedekovich, Baross és Fejérvári miniszterek Matlekovics és Gromon államtit-károk, Hornig báró püspök, Osztrovszky József kuriai báró, Gerlóczy alpolgármester érkeztek meg. Fél 8 óra mulva jött el a gyász-menet. A gyászkoszóból kiemelték a koporsót és a sir nyílásához vitték, mely körül a gyászoló rokonság, a miniszterek és a részt-vevő közönség helyezkedett el. A sir kör-nyezeté nagy gyászközönség érdekes képet nyújtott. S o l a u h Lőrincz püspök megható imája után a koporsót aláereszté-ték a sírba. A megüldögölt miniszter leányei szilveszterig zokogásban törtek ki. A holdgölg miniszter társai, rokoni, ba-rátai, ismerősei és tisztelői mindnyájan egy marok földet dobáltak a koporsóra, mely fe-lött a Deák mauzóleum közelében, egészen az ut mentén domborodik a sír. A felhan-tolás után a koszorúkat a sírra helyezték, a nagy közönség sötét este kezdett oszla-dozni, éldást rebegeva a drága hamvakra!

„ARADI KÖZLÖNY”

(Megjelen mindennap.)
Előfizetési feltételei.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 12 frt — kr
Fél évre 6 „ —
Negyed évre 3 „ —
Egy hónapra 1 „ —
Videkre szétküldve:
Egy évre 14 frt — kr
Fél évre 7 „ —
Negyed évre 3 „ 50 „
Egy hónapra 1 „ 20 „
Felkerjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése július végén lejárt, hogy az előfizetést

spirituslámpa, és azután egyszerűen elalszik. Azután van egy másik, a mely egy életen át félig elfojtva ég; de még sem alszik ki sohasem. Az a szerencsétlenségem, hogy legelőször kétségbeesett, de rövid szenvedélyek gerjeszték. Mrs. Warrender, vi-szonyunk egymáshoz kedvetől fogva egész rendkívül volt. Annnyira hagyta elhatal-masodni az ön befolyását nézve, hogy ez az állapot egészen természetellenessé vált és az egyedüli lehetőség régi nyílt és ba-rátságos viszonyunkat ismét helyreállítani az, hogy egy időre elválnék. Visszatérte után követeltem, hogy velem csak ismerős-ként vagy — ha jobban szereti a kifejezést — barátanként bájjon el, legalább addig, a míg nem határoztam el magamat véglegesen.

— Ez lehetetlen. Magatartásomat alá-vetem parancsainak, de nem gondolataimat. On az én életem, világom. Éjjel-nappal ön után vágdom. Oh, Varuna, igaz a mit ön-ről beszélnek, ön hideg mint a jég!

— Tehát nem látja, hogy leltem meg van törve és gyötörve? — kiáltott Varuna hűvel. Ha szívem ösztönzésének engednék, azonnal hoznék határozatot és megmondanám önnek, hogy az, a mit kíván, lehetet-lenes. De én ön és magam iránt igazságos szeretettel lenni, és ezért halasztom. Már annyi bajt láttam származni megmondatlan áldozatkészség folytán. . . . De most már nagyon sokat mondtam. Látja, hogy kép-telen vagyok önrel beszélni. Legyen jó — eddig több volt ennél — és hagyjon el most.

E kérdés feleleveníte Warrender lova-gias érzelmeit.

— Megyek. Azonban ön megbocsátja, ha még egy kifogásom van; nem igényel válassz. On megmondatlan áldozatkészség-ről beszélt. Nem képzelhetem el, mit ért ez alatt, ha csak nem gondolja azt, hogy testvére. . . . De ez lehetetlen, mert hiszen ő maga határozott már régen e kérdés fe-llett. Varuna, esdem nem hagyja eljutni bol dogsgát egy rosszul felfogott kötelesség-érzetben tönkre menni. On azt mondja, hogy befolyásom jó hatással volt önre. Ha így van, gondolja meg, mennyivel szebb volna az ön élete, ha én szerelmem oltalmazná önt és megóvná minden bajtól.

Varuna könyörögve emelte fel kezét.
— Tudom, oh, hogy ne tudnám! Bár miként is legyen, ön jobb aszonyt csinált belőlem. Aldja és tartsa meg önt az isten!
— Ne most isten önnel!
— A miat parancsolja. Még egy szót,

mielőbb megtenni szí-veskedjenek, nehogy a lap szét-küldésében fennakadás álljon be.

„ARADI KÖZLÖNY”

Kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Augusztus 28. Vasárnap. Romai katholi-kus naptár: A. 14. Sám. Prot. naptár: A. 13. Tr. Sám. Görögország naptár: (augusztus 14.) B. 9. Mikh. Nap két 5 óra 11 perczkor, nyugszik 6 óra 51 perczkor.

Augusztus 30. A „Rumänische Revue” el-len indított sajtóper tárgyalása az aradi kir. tör-venyséknél délelőtt 9 órakor.

— A Kőlcsey könyvtár” kedden és szombaton délután 3—4 és pénteken délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és vidéke.

— József főherceg — mint megbiz-ható forrásból értesülünk — szeptember hó közepén Temesvárra érkezik, hogy a vörös-kereszt egylet ottani fiókjának kórhá-zát megvizsgálja. A főherceg tudvalegőleg az országos vörös kereszt egylet védnöke. Temesvárról valószínűleg Aradra is át-rándul ez alkalommal a népszerű főherceg.

— Gyászteleni tisztelőt Trefortért. Trefort Agoston vallás és közokta-tásügyi miniszter halála alkalmából tegnap délelőtt 10 órakor az aradi minoriták tem-ploban gyászteleni tisztelőt rendeztetett, melyen az összes aradi tantestületek részt vettek, megjelentek továbbá a városi és megyei hatóságok képviselői, a hitközségek előljárói és lelkészei, a hivatalok tisztikara és ezeken kívül nagy közönség. Ott volt: F á b i á n László főispán, S a l a c z Gyula polgármester a városi tisztikar és az alispán távollétében S z a t h m á r y Gyula főjegyző a megyei tisztikar élén, M e t i a n u János gör. kel. román püspök, P e t r o v i c s Tiva-dar gör. kel. szerb lelkész, T e l e s c u György gör. kath. esperes plébános, B i n g Vilmos azizraelita hitközség elő-járói élén. Az államjogszághoz tartozó tisztikara Végh Aurél jószágigazgató távollé-tében S z v e r t e c z k y Elek titkár az adófelügyelőség tisztviselői L ő c s Rezső adófelügyelő távollétében B ó n a i István pénzügyi titkár vezetésével jelen-tettek meg. Megjelentek továbbá V a r j a s s y Arpád kir. fánfelügyelő; a lyozeman tanári kara élén K u n c z Elek igazgató, az állami tanítóképző tanári kara élén K e r n e r Péter igazgató, a kereskedelmi aka-démia tanári kara élén A b r a y Lajos igazgató, az állami felsőbb leányiskola tanítóit élén E k k e r t Irma igazgató-nő. A városi iskolák tanítóit és tanítónőit Millig József iskolafelügyelő ve-zetés alatt jelentek meg, a polgári iskola tanári karát S z ö l l ö s y Károly igaz-gató vezette, az aradvidéki tanítóegyesület Z á r a y Odön által volt képviselve. Ott

szent áhitattal keresi ami szemünk is e pásztor tüzét vágyaink szent érzeményeként sietnek oda messze, messze, hol a hármas bérez és négy tolyam határain túl a szent és szelíd és legnagyobb magy ar, kinek a nagy szelleme a legörök-dik sorsunk felett, kinek hazalibánál telt szíve értünk imádvá szerető nemzet-ért dobog.

Oda huz szívünk, oda vonz lelünk szerette tisztelt Kormányzóink közelébe. Oda, hogy érezhessük saját kicsinyse-günket, tehetetlenségünket, hogy elkeser-edhessük századokra megbénított fájdalmunkat. Vagy itt szeretnénk látni köztünk, ösünk vérvél áztatott földjén, ezredéves mult di-csőségei és szegényen borított hazánk határain belől — itt azért, hogy buzduljon fel szívünkben az akarat, karunkban a tetterő, hadd pattanjának szét a sziklához lánccal oroszlán béköt, hadd izmosodjanak meg a szárnyaszegett sasnak tollai.

De a végzet szava másként intézkedett. Sem mi ott, sem Kormányzóink itt nálunk, a hazának esengő gyermekei nem vehetik körül az ősz apát, nem szólhatnak közvetlen szívhez a nem halhatják közvetlenül az aggódó öregnek intő szózatát, boldogító szavait: Azért mi csak hazafiai lelkünk meleg-től áthatott érzelmeink nyilvánulásával közeledhetünk szerette tisztelt Kormány-zókhoz, csak nemes szavakban fejtehetjük ki mely tiszteletünket, határtalan szerete-tünket, gyermekek hálás hódolatunkat.

— Fog ön irni nekem?
— Oh nem! Mire volna ez jó?
— Barátok talán irnak egymásnak.
— A mi helyzetünk egész más. Mi sem barátok, sem szerelmesek nem vagyunk.
— Es ön ne vigyek magammal semmit? Egy zálogot — egy szerelmi szót sem?
— Jobb ha nem visz. Varuna hirtelen megragadta Warrender kezét és ajkaihoz szorította. Boldogsága nagyon drága elő-tem — bebégé — emlékezzen erre. Isten önnel!

Es intve Warrendernek, hogy maradjon és terrorsan, Varuna lement a kőlépcsőn, de György nem figyelt a parancsra és lassan utána ment a felső fensikra; innen szemmel követte, midőn a kocsiakra szállott és Monte Carlo felé távozott.

HOSZONEGYEDIK FEJEZET.

Czalette mint kér.

Az élet a villa-Kilythben aránylag egy-hangu lett.

Madame Fano a világnak szokott közö-nyös, rejtélyes modorában mutatkozott és ha titokban szenvedett is, ezt csak vonásai-nak fáradt kifejezése árulta el, vagy gyako-ri szórakoztatás és a nagyobb gondta-lanság, melylyel átengedte magát a hely-lázas mulatságainak.

Különös tény volt, hogy Warrender el-utazása óta a szerencse következetesen hű-ven volt hozzá. Imádói hiába tételeztek he-lyette, saját maga is megkísérlette és tö-mérdek pénzeket vesztett. Mrs. Kilyth jaj-gatott rossz befolyásokra és megdupláza ájtatosságait. A croupierok jelentőségese-n mosolyogtak, ha a varázslónő tres zsebbel hagyta ott a játékasztalt. Ugyilázott, hogy végre a varázs meg volt törve.

Kilyth Helena a saját világában élt, távol a megzavarító befolyásoktól. Könyvek-vel, zenével, festéssel foglalkozott, rende-sen meglátogatta a templomot és régi öre-géjével meszte kirándulásokat tett a kör-nyékben. Néha elkísérték őt anyja és Cza-lette ha az előbbi képes volt a kaszinó iz-galmait kerülni.

(Folytatása következik.)

voltak még V á r o s s y Gizella és N a g y Antónia magántanítézet tulaj-donosok és a felkészítő iskolák tanítói. A misét J á n o s s y Demjén dr. mino-rítá-rendfőnök celebrálta fényes segédlet-tel és a kórust ez alkalomból K e r t a y Ede zenetárná vezette.

— A Szász-ér szabályozására vonat-kozó tervek elkészülvén, jövő hó 25-ig Makón a megyeházán közszemlére vannak kitéve, hogy az érdekeltek azt megtekinthessék s észrevételeiket megtehessék. — Minthogy A r a d sz. kir. városa 3000 katasztrális holdnyi nagy területtel benne van az érde-keltességben, a tanács S a l a c z polgár-mester indítványára egy bizottságot küldött ki e szabályozási tervek tanulmányozá-sát jelentést tenni a tanácsnak, hogy a város azután kellő határidőben a netalán szilkeségnek mutatókozó észrevételeit meg-tehessék. E bizottságba P a r e c z István tanácsnok előktele alatt megválasztottak V i r á g h Lajos főmérnök, H e g e d ű s László, az arad-csanádi vasutak fő-mérnökje és P e r g e r János városi tisztí ügyész.

— Az „Aradi-Elő Kossuth Asztaltár-ság” Kossuth Lajos nagy hazánkfához névnapja alkalmából küldte el az asztaltársaság örökös disztagájává történt meg-váltásáról szóló diszkormányt, a követ-kező levél kapcsában:

Szerette tisztelt Kormányzó Ur! A nemzetestnek egy pánya, a vér-tanuk szentelt földjének, Aradnak polgárai kik szerette tisztelt kormányzó ur nagy neve alatt egy igen szerény társaságot alkottunk, most névnapjának közelédekor megragadjuk a kedvező alkalmat, hogy szívünk mélyéből ödvözöljük nemzetünk apostolát, a szabad eszmék világhírű hir-detőjét, a szabadság, testvériség és egyen-lőség szent ideáljának megtestesült élő alakját.

Az Isteni gondviselés csak választott-jait részesíti ama ritka adományban, hogy észbe borult fejével, öreg testi szervezettel, még mindég világos szelleme, munkas lelke még mindég jótékony pasztor tüz a puszták sötétjében eltévedt magyar nem-zet fiait elviti.

Szent áhitattal keresi ami szemünk is e pásztor tüzét vágyaink szent érzeményeként sietnek oda messze, messze, hol a hármas bérez és négy tolyam határain túl a szent és szelíd és legnagyobb magy ar, kinek a nagy szelleme a legörök-dik sorsunk felett, kinek hazalibánál telt szíve értünk imádvá szerető nemzet-ért dobog.

Oda huz szívünk, oda vonz lelünk szerette tisztelt Kormányzóink közelébe. Oda, hogy érezhessük saját kicsinyse-günket, tehetetlenségünket, hogy elkeser-edhessük századokra megbénított fájdalmunkat. Vagy itt szeretnénk látni köztünk, ösünk vérvél áztatott földjén, ezredéves mult di-csőségei és szegényen borított hazánk határain belől — itt azért, hogy buzduljon fel szívünkben az akarat, karunkban a tetterő, hadd pattanjának szét a sziklához lánccal oroszlán béköt, hadd izmosodjanak meg a szárnyaszegett sasnak tollai.

De a végzet szava másként intézkedett. Sem mi ott, sem Kormányzóink itt nálunk, a hazának esengő gyermekei nem vehetik körül az ősz apát, nem szólhatnak közvetlen szívhez a nem halhatják közvetlenül az aggódó öregnek intő szózatát, boldogító szavait:

— Fog ön irni nekem?
— Oh nem! Mire volna ez jó?
— Barátok talán irnak egymásnak.
— A mi helyzetünk egész más. Mi sem barátok, sem szerelmesek nem vagyunk.
— Es ön ne vigyek magammal semmit? Egy zálogot — egy szerelmi szót sem?
— Jobb ha nem visz. Varuna hirtelen megragadta Warrender kezét és ajkaihoz szorította. Boldogsága nagyon drága elő-tem — bebégé — emlékezzen erre. Isten önnel!

Es intve Warrendernek, hogy maradjon és terrorsan, Varuna lement a kőlépcsőn, de György nem figyelt a parancsra és lassan utána ment a felső fensikra; innen szemmel követte, midőn a kocsiakra szállott és Monte Carlo felé távozott.

HOSZONEGYEDIK FEJEZET.

Czalette mint kér.

Az élet a villa-Kilythben aránylag egy-hangu lett.

Madame Fano a világnak szokott közö-nyös, rejtélyes modorában mutatkozott és ha titokban szenvedett is, ezt csak vonásai-nak fáradt kifejezése árulta el, vagy gyako-ri szórakoztatás és a nagyobb gondta-lanság, melylyel átengedte magát a hely-lázas mulatságainak.

Különös tény volt, hogy Warrender el-utazása óta a szerencse következetesen hű-ven volt hozzá. Imádói hiába tételeztek he-lyette, saját maga is megkísérlette és tö-mérdek pénzeket vesztett. Mrs. Kilyth jaj-gatott rossz befolyásokra és megdupláza ájtatosságait. A croupierok jelentőségese-n mosolyogtak, ha a varázslónő tres zsebbel hagyta ott a játékasztalt. Ugyilázott, hogy végre a varázs meg volt törve.

Kilyth Helena a saját világában élt, távol a megzavarító befolyásoktól. Könyvek-vel, zenével, festéssel foglalkozott, rende-sen meglátogatta a templomot és régi öre-géjével meszte kirándulásokat tett a kör-nyékben. Néha elkísérték őt anyja és Cza-lette ha az előbbi képes volt a kaszinó iz-galmait kerülni.

(Folytatása következik.)

— Kossuth Lajos névnapját az aradi „Elő Kossuth Asztaltársaság” f. hó 27-én fogja megünnepelni. — Az ünnepély pro-gramja a következő: 1. Előnk Nagy Kál-mán megnyitja az ülést. 2. Titkár Schwartz Lajos felolvassa a multi gyűltés jegyző köny-vét. 3. Jegyzőkönyv hitelesítés és a szoká-sos adakozás. 4. Tarsas vacsora. 5. Előnk röviden vázolja a nap jelentőségét. 6. Kos-suth induló. 7. László József beszéde. 8. Ald meg Isten a magyart. 9. Barabás Béla, dr. beszéde. 10. Hazának rendhíttelenül. 11. László József ügyész beszédet tart a régi jó időkről. 12. Előnk ké. besztit a névnap aján-dékot. 13. Eljön soká kátzer. 14. Pénztári állás kihirdetése és annak felosztása. 15. A dalárda további műkődése.

— Az állami felső leányiskolában a beiratások az 188-9 ik esk. évre szeptember 3. 4. és 5-én délelőtt 8—12 ig óráig a templom-utcai leányiskola épületében fog-nak eszközöltetni. Felvételnék az elemi 6. osztályt végzett növendékek; a kik vidéken vagy magán iskolában végeztek a 6. osztályt, felvételi vizsgálatot kötelesek tenni, mely vizsgálatok ugyanazon napok délutánján tartanak meg. Beirási díj 1 frt 50 kr., rendes tandíj 18 frt, francia nyelv 2 frt, mely díjak félénként előre fizetendők. A rendes tandíj fizetésének elengedéseért ké-rvények augusztus 30. 31. az igazgatónőnél (Deák-Ferenccs-utca 7 az.) benyújthatók, a ki bővebb felvilágosítással is szolgál. Az igazgatóné.

— A tanácsból. K ö v e z e s é s c s a t o r n á z á s. Arad város ta-nácsa S a l a c z Gyula polgármester előktele alatt tegnap tartott ülésén el-rendelte a városháza és az arad-csanádi vasutak közt lekeztezett utca csatornázá-sára és kövezésére az árlejtés kiírását s ennek eszkölésével megbizta a gazdasági székét. — (Utépítés) A közgyűlés hatá-rozta értelmenben a tanács átírta a lippai m. kir. főerdőhivatalhoz kértést intézvény az iránt, hogy hajlandó e a csalai erdőtől a fűcsze-utcaig terjedő ó-bodrogi uj jó karba hozzáának költségeit a költségk feléré-sével járulni. — (Aszfaltozás.) A tanács elhatározta, hogy miután F i s c h e r Eliz Batthányi utcai háztulajdonos a háza előtti gyalogjárót mostanig sem aszfaltoztatta ki, az aszfaltburkolatot most már az ó költségére hivatalból elkészíteti.

— Az aradi iparhatóság megbizottak tegnap délelőtt A n d r é n y i Gusztáv előktele alatt ülést tartottak, melyen 7 kereskedő és 3 iparostanonok vizsgálatot meg, kik képesítettnek találtván, az ipar-hatóságnak felszabadításra ajánlatnak

— Az ó-városháza épülete sem tud továbbra ellentelni az idő vastogának. A bizottság, melyet a polgármester a roska-dozó épület megvizsgálására kiküldött, kon-statálta, hogy a menyezet és a tető fel-mondták a szolgálatot. Emellogva a jövő létben hozzáfogtak a tetőzet lebontásához. A siketnéma iskola, s azon két osztály, mely az épületben elhelyezve volt az ó-vá-rosházáról ideiglenesen a kápolna-utcai volt huszárkaszárnyépületbe költözik.

— Hymen. B u j a Lajos szeptember hó 4-én vezető oltárhoz a ca-palotai róm. kath. szentegyházba S z v i d r á n y Irénke kisasszonyt, Szavidrány István kedves leányát.

— Női kézimunkák kiállítás. K a r á c s o n y i Mária okleveles nőipartanítónő, közoktatásügyi miniszterium által engedé-lyezett nőipariskolájában készült kézimun-kákból kiállítást fog rendezni özv. Somogyi Józsefné táncszkola helyiségében, hogy az érdekeltek közzé, kivált a serdülő lányok szülői képét lássák annak, mi minden tanít-tatik egy magasabb fokú nőipariskolában. A kiállítás e hó végén s jövő hó elején lesz megtekinthető.

— Kinevezés. A sz. kir. igazságügy-miniszter T a m á s i József kolozsvári tör-venyszék írnokot a t e m e s v á r i és U d v a r d y Ferenccs dévái tör-venyszéki írnokot az ugyanottani törvény-eszékhez irodatászt névezte ki.

— Megyegző. Szöllősn f. hó 21-én fényes esküvő tartott. R o z i n g e r József vezette oltárhoz ez alkalommal özv. Káfriné kedves és szeretetreméltó Helena leányát. A menyegzőn az egész vidék kép-viselve volt. Nagyszonyok voltak: a meny-aeszony részéről B e r g e r Izrael (Sikula) a vőleány részéről W e i s z Ignác Agris. A menyasszony vőfélye S c h v a r t z Géza (Zaránd). Kossorus párok: Weisz Lina Karpi Bélával és Rozinger Fáni Pollak Sámuellel. Az esküvő után nagy lakoma volt, melyet reggelig tartó táncos követett, mely-hez a borosonói zenekar játszott. A nagy hölgykoszorú, mely a szép lakadalmon részt vett, tudósítónk a következő névsort állította össze: L e á n y o k. Weisz Linuska O-Szt-Anna, Bildhauser Malvin Arad, Schwartz Róza O-Szt-Anna, Káfr Fáni Szöllős, Both Hilda Pankota, Singer Or-seike Szöllős, Weisz E. Szöllős, Nagl növérek Borosjenő, Zászló Emilia Szöllős, Strauss növérek Kertlős, Kanizsa Czeozilla Pankota, Weisz Fáni Sikula, Rozinger növérek Si-kula, Rozinger Éáni Karlós, Kohn Emilia Csaba, Stern Lina Borosjenő, Weinstein Roza Apáti, Ring Sarolta Apáti, Söbvi Er-nuska Apatelek, Asszonyok: Weisz Mór-né O Szt. Anna, Schwarcz Márkné O Szt. Anna, Stern Farkasné Szintity, Holdstein Simonné Uj Szt-Anna, Schwartz Leopoldné Zaránd, Singer Lajosné Szöllős, Berger Izraelné Si-kula, Zászló Páthinné Szöllős, Weisz Ig-nátné Agris, Róth Samunné Pankota, Nagl Fülepné Borosjenő, Özv. Herczog Juliána Seprős, Kanizsa Jónáhné Pankota.

— Hibaigazítás. „A békesi tót papok” című tegnap kiadásunk utolsó előtti aoráb-an „videkeket” helyett: „vadvéket” olva-sandó, a mely sajtóhibát bizonyára az ol-vasó is észrevette.

— Teljes ellátást kaphat két tanuló egy a lyceum szomszédosságában lakó intelligens o-sz ládnál, hol minden tekintetben kellő felügyeletben és jó ellátásban részesülnek. Zongora rendel-ke-zésre áll. Bővebb felvilágosítást nyujt lapunk szerkesztője és kiadóhivatala.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— Az „Armenia” magyar örmény hav folyóirat szeptembri füzeté, a következő érekes tartalma jelent meg: Molnár Antal dr. A beháztuni felirat Örményor-szágról. K: Három drága emlék. Esztogár László: Ráffi emlékre (költmény.) Gopcsa László dr: Szamosújvár díszpolgára. Szon-gott Sz. K: Örmény kérdé. Márkovich J: Artá-szess. Sz. K: Örmény ipar. Egy régi kárczak. Szongott Kristóf: Abáz legújabb munkája. Cselingárián Jakab: Két eredei? nepese. Sz. K: Még néhány szenthely Jeruzsálem-ben. Kisebb közlemények: Hármezzerhat-ász évrel ezeltől. A szerb királyné gyer-mekkorából. Meszrob sírja. A törökországi örmény püspökök négyezze. A szucsávi „Revista Politik.” Bőkezű adakozó. Egy be-cses régi könyv. Az örmény menekültek útja. Különös köztéseg. Nemzetközi iri névtár. Kirándulás Kamenicsára. Mi újság az 8r-mény világban? Tevékeny életjárja. Pán-szláv törekvések. Az erzerumi szerződés. Kis-Asia reménye. A Lázár-féle örmény akademia vizsgál. Örmények, kik az idei Salon-ban részt vettek. Loriz-Melikov. A szultán házi pénztárnak ügyére. Emlékkő Ráffi sírján. Lázár-Ápamelikh Tavtheán. Képváltság Kiewben. Az örmény nemzeti alkotmány. Az idők jele. Kegyezestett tá-bornagy. Ideiglenes patriarcha.

Közgazdaság.

Az égetett szeszes folyadékok pótdója.

(Folytatás.)

A pótdóval terhelt készletek elszállítá-sánál a fogyasztási adóval terhelt szesz elszállítására nézve fennálló szabály tar-tandók szem előtt, csakogy önként érthe-tőleg az adó lefizetése mellett történő el-szállításnál a fogyasztási adó helyébe a min-den liter a'kohol után 24 krral megállapí-tott pótdó lép.

A készlet számszerű kimerítéséig az vélelmezetik, hogy a szeszfőzdekből, illetve a szabad-raktarbol csak ebből a készletből származó alkoholt szállíthatik el.

Attól az időponttól kezdve, midőn a fogyasztási adóval terhelt készletek kime-ritettek és már az 1838—9 termelési idő-szakban termelt, illetve betározott alkohol-mennyiség elszállítására veszi kezdetét, új be-jelentési lajstrom veendő használatba.

5. Ki a szeszadótörvény 103. §-ának 2. pontja szerint engedélyezhető részleltactest, illetve ha líkőrgyárosokról van szó, a pótdó-nak hitelezését igénybe venni kívánja, annak az ebbeli engedély iránt ahoz a pén-zügyigazgatósághoz, melynek területében a meg-adóztatandó szesz készlet van, legkésőbbben 1888. évi augusztus hó végéig írásban kell folyamodnia; otfolyamodványban egyszerűs-mint határozottan kitéendő, hogy milyen részle-tet vétnék igénybe, illetve, hogy a líkő-rgyáros a líkőr-készletekre nézve milyen idő-pontra (legkésőbbben az 1889. év végéig) kéri a hitelt igénybe venni.

Egy évnél hosszabb időre nem terjed-hező részleltetést a pénzügyigazgatóság engedélyezhet. Az első részlet mindjárt a bejelentés alkalmával fizetendő le.

Likőrgyárosok részére hitel csak az eszedékes pótdóknak teljes biztosítása mellett engedélyeztetetik.

Biztosítók a végrehajtási utasítás 32. §-ban felsorolt módok valamelyike szerint lehet nyújtani.

Ha az engedélyezett részletek valamely-lyike a lejárt napján pontosan be nem fi-zetettik: a még hátralévő teljes összeg egyszerre, esetleg végrehajtás útján szed-endő be.

Ep úgy azon napon, melyen a hitel ha-tárideje lejár, a hitelezett pótdóösszeg an-nál a hivatalnál, melynél az előírva van, pontosan befizetendő. Ha a fizetés napja vasár- vagy ünnepnapra esik, a fizetés a legközelebbi hétköznapon teljesítendő. Ha a fizetés kellő időben meg nem történik, a pótdó a lejárt napjától számítandó 6 szá-zalékos késedelmi kamatokkal együtt végre-hajtás útján hajtható be.

6. A szeszadótörvény 103. §-ának 2. pontjában megszabott, a törvény hatályba léptétől, vagyis 1888. évi szeptember hó 1-től számítandó 60 napi időköt alatt a szeszfőzők és mindazok, kik égetett szeszes folyadékokkal kereskedést üznek vagy ilye-neket kicsinyben kimérnek, jövedéki felgye-let alatt állóknak tekintendők.

A pénzügyi közegeknek emnélfogva jo-gukban áll a raktár- és eladási helyiségekbe, a melyekben égetett szeszes folyadékok tar-tatik vagy árultatik, valahányszor szükse-gnek tartják, nappal, vagyis napfelkelte után és naplemente előtt, bemenni, ott szemlélt vagy kutatást tartani, a pótdó alá eső égetett szeszes folyadékok készletét megál-lapítani és tekintettel a három napi beje-lentési és megadóztatási határidőre, a szerzés vagy megadóztatás igazolását kö-vetelni.

Az említett iparúók kötelesek a pénz-ügyi közegeknek az említett helyiségekbe a beléptet akadálytalanul megengedni, ki-vánatukra maguk vagy szolgaszemélyzettik által a szükséges segédmunkát szolgáltatni és a 20, illetve 10 liter alkoholt meghaladó mennyiségek megadóztatását kimutatni.

7. A 20, illetve 10 liter alkoholt meghaladó égetett szeszes folyadékok készletek szerzése, pótmegadóztatása, illetve beje-len-tése, a mennyiben azok nem tartoznak a pótdó-mentes alkoholmennyiségek közé és nem maradtak továbbra is pótdóval illetve fo-gyasztási adóval terheltben, a 6. pontban említett személyek által a 60 napi határidőn belül csak a következő módon igazolhat-hatik, és pedig:

- a) a pótdó befizetéséről vagy hitelezé-séről szóló bárczákkal,
- b) a szeszadó befizetéséről, illetve hi-telezéséről szóló bárczákkal,
- c) számlákkal, és
- d) vámvivatalt fizetési vagy hitelezési igazolásokkal.

Az a) által említett okmányokkal a tör-vény életbeléptekor készletben lévő, beje-lentett, megadózott égetett szeszes folyadé-k készletek igazolhatók.

Szeszadó-fizetési vagy hitellelési bá-

csakkal ama alkohol mennyiségeknek kell

fedezve lenniük, melyek valamely szesz-

fősdéből vagy szabadraktárból szerzett-

tek be. A 60 napi időköz alatt belföldön más-

honnán szerzett alkoholtartalmú szesz-

szelvényekkel, kereskedelmi levelekkel stb. kell fe-

devezve lenniük, melyek az eladónak és a ve-

vevőnek nevét, valamint az alkohol mennyiségét

pontosan tartalmazza. Ha az említett személyek a 60 napi

időköz alatt külföldről szeretnek beégetett

szeszest feladni, az ez uton behozott kész-

letek a kereskedő nevére szóló vámvivat

illegális hitelezési igazolvánnyal kell fedezve

lenni. 8. A pénzügyi közegek a következőket

kötelesek szem előtt tartani: a) Azon pénzügyi

közlegyek, kiknél az illető készlet-bejelentés

benyújtandó, kötelesek a készleteket az alábbi b), c) és d)

ponthoz tartozó módon haladéknálküli meg-

állapítani, a leletet a bejelentés mindkét

példányára rávezetni és a bejelentésnek

egyik példányát azonnal a pénzügyigazgató-

sághoz a másik példányát a pótdadó be-

jelentésével megbizott hivatalhoz küldeni.

aa) Községes hordóknál, melyek ha

nincsenek szádig tele, rendszerint tele

töltendők, figyelembe veendő, vajjon azok hi-

telesítve vannak-e, vagy nincsenek. Ha a

hordók hivatalosan hitelesítve vannak, mérték-

hitelesítés jelzést kell elfogadni. Ha azonban

nincsenek hitelesítve, akkor azoknak tartalma

a harmad-akolával, illetve szűz akolával, vagy

tényleges megmérés, esetleg kőbzamítás

útján vagy pedig akként állapítandó meg,

hogy megállapítják a tiszta súly és az a

rendelkezésre álló ide vágó átszámítási

ábrázlatok segítségével litermértékre számíttatják

át. Ha a hitelesített vagy nem hitelesített

hordók kiürítése ellenmondásra találna vagy

kihivethető volna, akkor azt nem kell fel-

telemről követezni, a mennyiben a fennebb

említett mérőszerekkel a osak részben meg-

öltött hordók tartalma is megállapítható.

bb) A szeszartóknál a mennyiség, ha a

tartók hivatalosan hitelesítve vannak vagy

mérőszerekkel hitelesítve vannak, a hitelesítés

jelzete, illetve a mérés jelzése szerint állapítandó

meg. Ilyeneknek hiányában a mennyiséget

meg kell állapítani, hogy minden egyes

tartálynak naponta megöltése hány liter

vess igénybe a mennyi szesz fordítottát

eredetileg a szénpor megmérésére. E két

összeg együttes véve adja megközelítőleg

minden egyes tartálynak a szeszartalmát.

cc) Az alkoholtartalom megállapításánál

a következők szerint kell eljárni; aa) A

megvizsgálandó szesz a hordóknál és

pedig mindeniknél lopóval vagy más

alkalmas eszközzel a középső rétegek-

ből veendő ki és a 100 fokú szeszmérővel

szabályszerűen megfokozandó. Ha nem

állna rendelkezésre hitelesített szesz-

mérő, akkor az egyes hordókból vett

próbák elkülönítve jól kimosott és előbb

az ugyanazon hordókból vett szeszszel

kiöblített palackokba töltendők, ezek

lepecsételendők és az alkohol tartalom a

fél meghívása mellett a legközelebbi

pénzügyi közlegnek, kinél hitelesített

szesz mérő van, állapítandó meg. bb) A

szeszartókban vagy más nagy tartályokban

lévő szesznel a felső, középső és alsó

szeszszel egyenlő mennyiségben

veendő ki, jól összekeverendők és

alkoholtartalmuk azután állapítandó meg.

Ha az adóköteles fél oda nyilatkozik,

hogy az alkoholtartalmat nem tudja

bemondani: e miatt a bejelentésnek

utatisandó vissza. Ilyen esetekben az

alkoholtartalom mindig megállapítandó.

cc) Likőrök és rosolisnál, ha azok

ezek tartalmát egy hektoliter folyadék

nál 10 kilogramm tesz, az alkoholtar-

talom — eltekintve a b) alatti c) pont

harmadik bekezdésében említett meg-

át általában a 100 fokú szesz mérő

szerinti 26 fokkal veendő számba.

Ha kétegy mért fel azíránt, hogy a

ezek tartalom a bemondott legkisebb

mennyiséget nem éri el: a folyadék

mennyiségének jegyzőkönyvi megállapítása

mellett abból próbák veendő és a

pénzügyi közleg és a fél peoséje

alatt a pénzügyigazgató sághoz

küldendők, mely azokat megviz-

gáltatja és a lelethez képest megteszi a

Magyar nyereségy-sorsjegy-kelcsa

Tiszaszerelvények és sorsjegyek

Oszték járadék papírban

Oszték járadék aranyban

Oszték hiteltintézet részvény

1800-iki osztrák államorsjegy

Oszték-magyar bank részvény

Magyar hitelbank részvény

Cs. és ki. arany

20 frankos arany (Napoleon d'or)

Német bírdalmi márká

London

20 markos arany

Közlekedés.

Table with columns: ind. Aradról, érk. Aradra, Cseabai vegyesvonat, Budapesti személyvonat, Erdélyi vegyesvonat, etc.

Felelős szerkesztő: HUNDY ÁRPÁD.

NYILTTÉR.

Teljes ellátásra elvállalok két tanuló a magaviselet és tanu-

lásra való lelkiismeretes felügyelet mellett.

Zongora rendelkezésre. Czim: TABÁKOVITS JÁNOS, Arad, tem-

plom-utca.

E rovat alatt közöltöket nem vállal fele-

lőseget a Szerk

Advertisement for 'Egy egész ágyberendezés 21 forint.' featuring 'Ürményi Tóbiás' and 'Fésű gyári raktár.' with a list of items like 'Paplan', 'Madrac', 'Függöny'.

Advertisement for 'Allamilag vizsgázott német tanítónő,' mentioning 'négmet tanítónő' and 'Bövebbet Zrinyi-utca 4. sz. I. emelet balra.'

Advertisement for 'CSERÉBE KERES magyar gyermeket' by 'Kuhn Teréz' in 'Temesvár, Józsefváros.'

Advertisement for 'Csodálatos olcsó új jó gyártmányú paplanok, matrácok, szalmazsákok' by 'Reich B. Károly' in 'Aradon, szabadságtér 1-ső szám.'

Advertisement for 'Egy hintó és két ló teljes szerszámmal' by 'Pitner Árpád' at 'Nádor szállodat atvetele.'

Advertisement for 'Nádor szállodat atvetele' by 'Schreier Ferencz' at 'Aradi első takarékpénztár zálogosztálya.'

Advertisement for 'háZ, melyben jelenleg vendéglő létezik' by 'Tenner Armin' in 'Széchenyi gözmalomban.'